

УДК 55.092

С. Г. Половка, док. геол. наук, доц.
Уманський держ. педаг. університет ім. Павла Тичини,
кафедра загального землезнавства та геології
вул. Садова 2, м. Умань, Черкаська обл., 20300, Україна

**ОЛЕКСІЙ ЮРІЙОВИЧ МИТРОПОЛЬСЬКИЙ — ВЧЕНИЙ,
ПЕДАГОГ, ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ (до 70-річчя від дня народження)**

У статті подано історичний зріз наукових напрацювань у галузі геології океанів і морів, педагогічної та громадської діяльності доктора геолого-мінералогічних наук, член-кореспондента НАН України, професора Олексія Юрійовича Митропольського.

Ключові слова: морська геологія, геологія океанів і морів, Митропольський О. Ю., Світовий океан.

Вступ

Важливим фактором у сучасних умовах формування відносин людини до оточуючого її світу є наука. Вона стає головним чинником відношення окремої особи до знань і формує її переконання. За допомогою науки людство вирішує складні колізії, які складаються в суспільстві різного рівня.

Постановка проблеми. Олексій Юрійович Митропольський добре відомий науковій спільноті дослідник дна акваторії Світового океану, якому заслужену славу принесли його наукові праці у різних напрямках геологічної науки. На нашу думку, декілька граней його творчості недостатньо висвітлено, а саме: поєднання наукової роботи з педагогічною та громадською діяльністю.

Розгляд останніх досліджень і публікацій. Наукова та науково-педагогічна діяльність доктора геол.-мін. наук, чл.-кор. НАН України, професора О. Ю. Митропольського неодноразово висвітлювалась у різномірних ЗМІ та наукових виданнях [1 — 6 та ін.].

Постановка завдання. Ми сконцентруємо увагу читача виключно на знакових подіях у науково-педагогічному та громадському житті вченого. Взагалі він має міжнародну відомість, бо його роботи друкувалися в

© Половка С. Г.

різних країнах, він виступав на міжнародних конференціях та конгресах, працював в різних країнах та майже в усьому Світовому океані.

Результати дослідження персоналію та його аналіз

Олексій Юрійович Митропольський (рис. 1) — відомий в Україні та за її межами вчений у галузі морської геології, геохімії та геоекології, доктор геол.-мін. наук (1989 р.), професор (1991 р.), чл.-кор. НАН України (2003 р.), заступник директора Інституту геологічних наук (ІГН) НАН України з наукової роботи (1992 р. — до нині), голова Відділення літології, геології морів та океанів (1992 р. — до нині), завідувач відділом сучасного морського седиментогенезу (1987 р. — до нині), Голова спеціалізованої ради при ІГН НАН України із захисту докторських та кандидатських дисертацій за спеціальностями 04.00.10 — «геологія океанів і морів» та 04.00.21 — «літологія» (1993 р. — до нині), головний редактор науково-технічного журналу «Екологія довкілля та безпека життєдіяльності» (від 2001 р. до 2012 р.) та Президент Всеукраїнського Благодійного фонду «Геоєко — ХХІ століття» (від 1999 до 2011 рр.).

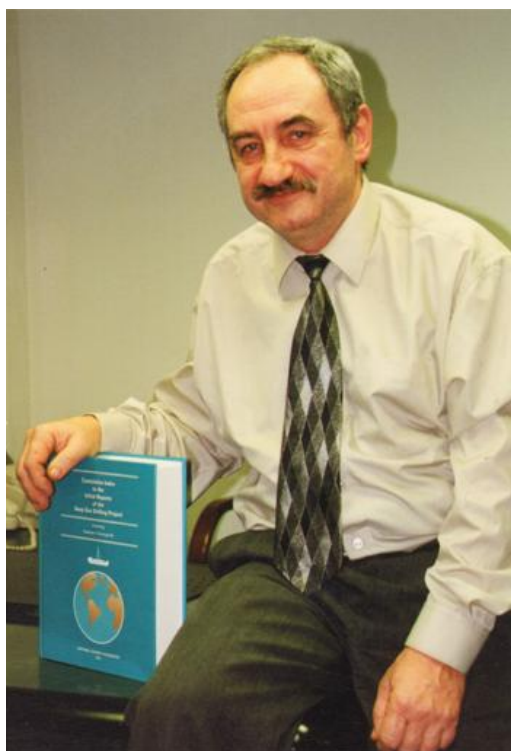

Рис. 1. О. Ю. Митропольський презентує звіт про глибоководне буріння в Чорному морі, яке проводилося американським бурильним судном «Гломар Челленджер»

Олексій Юрійович народився 7 квітня 1942 року в м. Алма-Ата Казахської РСР, куди його родина службовців була змушена тікати від німецько-фашистських поневолювачів України.

У 1944 р. О. Ю. Митропольський з матір'ю повертається з евакуації до Києва, де у 1950 році розпочинає навчання в 70-й середній школі м. Київ. Після закінчення школи поступає на геологічний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, який закінчив

У 1944 р. О. Ю. Митропольський з матір'ю повертається з евакуації до Києва, де у 1950 році розпочинає навчання в 70-й середній школі м. Київ. Після закінчення школи поступає на геологічний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, який закінчив

у 1965 році за фахом — «геологічна зйомка та пошуки родовищ корисних копалин».

Олексій Юрійович розпочав свій трудовий шлях на Приполярному Уралі в геологічній партії 118-ої експедиції 6-го Головного управління Держкомгеолкому СРСР (с. Сарапуль, Березівський р-н, Тюменська обл.) старшим техніком-геологом (1965–1966 рр.). Згодом він переходить до Всесоюзного тресту «Цветные камни» Мінгео СРСР (м. Москва) на посаду старшого-інженера (1967 р.). В 1968 році О. Ю. Митропольський повертається до рідного Києва та розпочинає працювати в ІГН АН УРСР. З цього часу його життя пов'язане з науково-дослідною роботою, з численними експедиційними дослідженнями морів та океанів.

Здійснюючи історичний зріз різнобічної роботи дослідника, слід виділити три великих блоки, а саме: науково-дослідну, педагогічну та громадську діяльність.

Торкаючись питання науково-дослідної діяльності, становлення його як вченого, окреслимо коло його наукових інтересів. В дослідженнях Олексія Юрійовича чільне місце посідають наукові. Вони присвячені вирішенню широкого кола питань у галузі геохімії донних відкладів морів та океанів, морської геології і седиментології. Нині він багато уваги приділяє проблемі забруднення акваторії Світового океану та океанології, морській геології. Ним, разом з А. Є. Бабинцем і В. О. Ємельяновим, започатковані нові наукові напрями: морська гідрогеологія, та разом із Л. Б. Розовським — морська інженерна геологія. Останнім часом розвивається ще один напрям — морська геоекологія.

О. Ю. Митропольський приходить до ІГН АН УРСР в часи, коли А. Є. Бабинець керував морськими геологічними роботами (в 1962–1971 рр.). Андрій Євтихійович приділяв значну увагу вивченню закономірностей формування основного і мікрокомпонентного складу порових вод донних відкладів океанів і морів, досліджував розподіл важкої води у підземній гідросфері, міграцію мікроелементів у воді та донних відкладах морів. Він усвідомлює, що ці нові дослідження зможуть розвиватися за новим в АН УРСР напрямом науки (геологія океанів і морів) у випадку, коли буде здійснюватися підготовка фахівців вищої кваліфікації. А. Є. Бабинець приступає до реалізації цієї ідеї — переважно через підготовку кадрів у галузі морської геології. Цю його школу «пройшли» десятки учнів, нині кандидати та доктори геолого-мінералогічних наук.

Серед імен вчених, які розбудовували морську геологію в АН УРСР (НАН України), прізвище О. Ю. Митропольського стоїть у перших рядах. Він у 1971 р. реалізує одну з наукових ідей свого наукового

керівника Андрія Євтихійовича в дисертаційній роботі на тему: «Малі елементи в донних відкладах Чорного моря». Цю роботу він захистив у Тбіліському політехнічному інституті та отримав науковий ступень кандидата геолого-мінералогічних наук за фахом «геохімія».

Зазначимо, що від самого початку морські геологічні дослідження в УРСР почали розвивати в системі АН УРСР за трьома основними напрямками: гідрогеологія і ґрунтознавство (А. Є. Бабинець та ін.), біостратиграфія і палеонтологія (В. Я. Дідковський та ін.), літологія (В. Х. Геворк'ян, В. І. Мельник та ін.) [5]. Експедиційні роботи цього часу були спрямовані на вирішення гідрофізичних та геофізичних завдань з підлеглим значенням геологічних. Морські геологи АН УРСР зуміли накопичити значний об'єм фактичного матеріалу за напрямом гідрогеологія і ґрунтознавство та його опрацювати. О. Ю. Митропольський брав активну участь в створенні першої колективної монографічної роботи з часу офіційного започаткування морської геології в АН УРСР «Гидрогеологические и геохимические особенности глубоководных отложений Черного моря» (співавтори А. Є. Бабинець, О. Ю. Митропольський, С. П. Ольштинський, 1973). Ця книга і поточного часу не втратила актуальності та наукового значення.

Особливою подією для радянських морських геологів стало глибоководне буріння в акваторії Чорного моря (травень – червень 1975 р.) з американського бурового судна «Гломар Челленджер». В цей час СРСР стає учасником Міжнародної програми «Джоїдес» по глибоководному бурінню в Світовому океані. Буріння в Чорному морі проводилося у трьох точках, з яких одна розташована у центральній частині Чорного моря, а дві — в західній, майже на траверзі протоки Босфор. Пробурені свердловини (№№ 379; 380; 381) викрили товщу осадків від міоцену до голоцену, найглибша із них сягнула 1073 м від поверхні дна. В роботі з підготовки буріння та обробки отриманого фактичного матеріалу разом з російськими колегами з Інституту океанології АН СРСР та його відділень брали участь українські морські геологи О. Ю. Митропольський та С. І. Шуменко [3-6].

Олексій Юрійович «приклав руку» до розбудови якісно нового етапу розвитку морських геологічних досліджень у АН УРСР, який пов'язаний з організацією та проведенням І-ї спеціалізованої геолого-геофізичної (металогенічної) експедиції в Індійський океан (XIX рейс НДС «Академик Вернадский» у 1978 -1979 рр. Ініціаторами цього рейсу виступили Я. М. Белевцев, Є. Ф. Шнюков та О. Ю. Митропольський).

Завдячуючи цій експедиції, було визначено головний напрям вивчення ендогенної та екзогенної металогенічної спеціалізації в Світовому океані, розроблено довгострокову програму металогенічних досліджень з проблеми «Металогенія складчастих смуг, включаючи смуги переходу від континенту до океану», виконання якої було покладено на ІГН АН УРСР. О. Ю. Митропольський причетний також до укладання першої в УРСР угоди «Про творче співробітництво» між військовими — Гідрографічною службою Червонопрапорного Чорноморського флоту (ГС ЧЧФ) ВМФ СРСР, яка очолювалась на той час кандидатом військових наук, капітаном І-го рангу (а згодом контр-адміралом) Л. І. Мітіним та науковцями АН УРСР. В ті роки почали виконуватися прибережно-морські гідрографічні дослідження з метою корегування карт та в інтересах флоту. Масштабні геологічні дослідження були покладені на ІГН АН УРСР: спільні геолого-гідрографічні роботи на ОДС «Фаддей Беллинсгаузен» і ГіСу «Гидролог» не тільки в Чорному морі, але і Червоному, в Антарктичних морях, Індійському океані та інших акваторіях Світового океану.

Рис. 2. Експедиція в Червоне море на ГіСу «Гидролог» (1981 р.) Гідрографічної служби Червонопрапорного Чорноморського флоту ВМС СРСР. Зліва направо: І. Б. Щербаков, В. Д. Бурлаченко, Ю. Г. Чугунний, С. М. Довбиш, О. Ю. Митропольський, В. П. Вернігоров, П. К. Вовк, С. О. Козак; сидять: П. Ф. Гожик, А. М. Парахін, М. І. Хоршева, С. О. Клещенко; на передньому плані: М. М. Качанов, І. В. Можайкін.

У 1981 р. за ініціативою П. Ф. Гожика та О. Ю. Митропольського ІГН АН УРСР провів літолого-геохімічні та металогенічні дослідження південно-західної частини Червоного моря на гідрографічному судні «Гідролог» ГС ЧЧФ (рис. 2). Результатом цих досліджень було виявлення нових ділянок поширення металоносних мулів та видано монографічну роботу «Геология и металлогения юго-западной части Красного моря» (співавтори П. Ф. Гожик, О. Ю. Митропольський, І. Б. Щербаков та ін., 1988). Це дозволило співавторам монографії сформулювати ряд положень з історії осадконакопичення і геологічного розвитку Червоного моря, пов'язаних з процесами рифтогенезу, привернути увагу наукової спільноти до ділянки моря, яка до цього часу, на відміну від рифтової зони з її численними рудоносними западинами, не користувалась особливою увагою дослідників. Співпраця з ГС ЧЧФ ВМС СРСР спонукала до розробки нових методик дослідження: «Методика исследований в специализированных геологических экспедициях на гидрографических и океанографических исследовательских судах» (авт. Л. І. Мітін, В. І. Мельник, О. Ю. Митропольський та ін.) [3–6].

Упродовж 1983–1984 рр. відбувся 28-й рейс НДС «Академик Вернадский», під час якого за ініціативою і під безпосереднім керівництвом Є. Ф. Шнюкова, В. І. Старостенко та О. Ю. Митропольського була проведена друга спеціалізована геолого-геофізична (металогенічна) експедиція АН УРСР в Тропічну частину Атлантичного океану. Вона продовжила планомірні металогенічні дослідження рифтових зон та трансформних розколин серединно-океанічних хребтів. Вона також поклала початок детальним геологічним дослідженням шельфу та континентального схилу Гвінеї.

Починаючи з 1984 р., у тропіках Атлантики під керівництвом О. Ю. Митропольського було проведено чотири спеціалізовані геолого-геофізичні експедиції у 1986, 1987, 1989, 1990 рр. (три з них на НДС «Профессор Колесников»). Детальні геолого-зйомочні та пошукові роботи дали змогу побудувати вперше для океанічного регіону, що приймає до Західної Африки, геолого-геофізичний атлас економічної зони Гвінейської Республіки у масштабах 1:500000 та 1:1 000000. Цей атлас налічує 68 карт, які характеризують гранулометричний, хімічний і мінералогічний (речовинно-генетичний) склад донних осадків шельфу та їх фаціальну структуру. Він став геологічною основою для подальших пошукових досліджень на шельфі Гвінеї. Найбільш вагомим наслідком

цих робіт є відкриття фосфоритоносності шельфу та материкового схилу. Були знайдені як стародавні фосфорити у глинах еоценового віку, так і зареєстровано сучасний широкомасштабний фосфатогенеруючий процес, пов'язаний з апвелінгом збагачених на фосфор глибинних вод [3–6].

Широка географія експедиційних робіт дозволила Олексію Юрійовичу власноручно зібрати значний фактичний матеріал та його опрацювати. Це вилилося в дисертаційну роботу докторського рівня, яку вчений захищає в Інституті геохімії та фізики мінералів АН УРСР на тему: «Геохімія внутрішніх морів (Чорне, Середземне, Червоне, Балтійське)» (1989), в якій він аналізує та узагальнює величезний масив емпіричного матеріалу. Це узагальнення дало можливість розкрити глибинні зв'язки і закономірності історико-геологічного розвитку гетерогенних процесів седиментогенезу та літогенезу в їх відносинах з тектогенезом, магматизмом та еволюцією біосфери.

У 1986–1987 рр. О. Ю. Митропольський — завідувач лабораторії геохімії і морської гідрогеології відділу гідрогеологічних проблем. Від 1989 р. до нині він очолює в ІГН АН УРСР (згодом НАН України) відділ сучасного морського седиментогенезу.

З припиненням існування СРСР (серпень 1991 р.), з початку незалежності України для української науки настали нелегкі часи. Не є виключенням і морські геологічні дослідження. Науковий потенціал і матеріальна база, яка лишилась у спадок Україні від Радянського Союзу, не дозволили українським дослідникам акваторії нині повноцінно здійснювати теоретичні та прикладні дослідження дна Світового океану. Причина в тому, що оригінальні плавзасоби були розкрадені, знищені, а науковці позбавлені експедиційних можливостей. В ці непрості часи українські морські геологи не припиняють дослідження всупереч ситуації, що склалася. Нині сформоване і діє Відділення літології, геології морів та океанів (кер. чл.-кор. НАН України О. Ю. Митропольський з 1992 р. до нині), до якого входять відділ сучасного морського седиментогенезу (заввідділом чл.-кор. НАНУ О. Ю. Митропольський) і літології (заввідділом доктор геол.-мін. наук, проф. В. Х. Геворк'ян). Серед основних результатів і наукових надбань цього Відділення є низка напрацювань О. Ю. Митропольського, а саме: здійснено геологічну оцінку трансформації субмаринного скиду підземних вод, розробку методологічних питань диференціації геоекосистеми донних відкладів у зоні стику «суходіл-море», оцінку її порушень та захисту (О. Ю. Митропольський, В. О. Ємельянов). Створений

та виданий атлас «Глибинна будова та екогеологія України» (О. Ю. Митропольський, М. М. Байсарович).

Завдячуючи Олексію Юрійовичу та його однодумцям, було збережено керновий матеріал з дна акваторії Світового океану. Силами відділу сучасного морського седиментогенезу створено керносховище рейсових матеріалів (с. Велика Салтанівка, приблизно 6000 одиниць, близько 12700 пог. м.), тяжкою працею зібраних співробітниками відділу протягом кількох десятиліть. Саме тому до його обробки можна повернутися і отримати нову геологічну інформацію про дно океану, використовувати для навчання студентів та молодих фахівців. Важливість кернавого матеріалу в дослідженні дна океанів і морів важко переоцінити, і це усвідомлюють всі геологи, всі фахівці у галузі геології океанів і морів.

Упродовж багатьох років наукова діяльність О. Ю. Митропольського спрямовується на вивчення широкого кола питань геології океанів і морів. Особливу увагу він приділяє вивченню закономірностей поширення донних відкладів океанів і морів та формування їх різноманітних властивостей. З 90-х років ХХ століття наукові інтереси Олексія Юрійовича стосуються розвитку нового наукового напрямку морської геології, одним із засновників якого він є — морської геоекології. В Україні вона розвивається за геоекологічним, геологічним і геохімічним напрямками. Про це нам свідчать монографічні роботи, які вийшли у видавництві «Академперіодика», насамперед — «Геоекологія Черноморського шельфа України», (авт. Митропольський О. Ю. та ін., в 2004 р.) та «Екогеохімія Чорного моря» (авт. Митропольський О. Ю. та ін., в 2006 р.).

Наукові дослідження в галузі геології океанів і морів О. Ю. Митропольський вдало поєднує з педагогічною діяльністю. Ним підготовлено 17 кандидатів наук та 3 доктори наук. З 1989 по 1994 рр. він був професором кафедри морської геології (філії кафедри загальної геології геологічного факультету Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка). У 1986 р. в якості лектора ЮНЕСКО прочитав курс лекцій для слухачів 8 країн Західної Африки: Гвінеї, Сенегалу, Гвінеї-Бісау, Того, Конго, Беніну, Камеруну та Кот-д'Івуару. Ця акція наочно показала низці країн Африки, що собою представляє Україна, який її науковий потенціал та вказала можливі шляхи сучасного співробітництва. У 1996 р. Олексія Юрійовича обрано членом Академії педагогічних та соціальних наук (м. Москва), а в 1998 р. — дійсним членом Міжнародної академії наук Екології, Безпеки людини і Природи (м. Санкт-Петербург). Від 2000 р. донині він за сумісництвом викладає навчальні курси «Геологія океанів і морів» і «Основи екології» в якості професора кафедри

загальної та історичної геології геологічного факультету Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.

Перу О. Ю. Митропольського належить перший українською мовою підручник «Основи морської геології», який вийшов у видавничо-поліграфічному центрі «Київський університет» в 2004 р. (автори Митропольський О. Ю., Іванік О. М.).

Науково-організаційна діяльність професора Олексія Юрійовича Митропольського теж визначається надзвичайною активністю. З 1993 р. він — голова спеціалізованої вченої ради Д.01.09.02 при ІГН НАН України по захисту кандидатських та докторських дисертацій за фахом 04.00.10 — «геологія океанів і морів» та 04.00.21 — «літологія». В період 1993–1996 рр. — член експертної Ради ВАК України, в цей же час — член Національної науково-технічної ради з проблем Світового океану, у 1995–1996 рр. — член експертної Комісії наук про Землю та Всесвіт і проблеми навколишнього середовища Держфонду фундаментальних досліджень Державного комітету України з питань науки, техніки та промислової політики. Крім того, робота у спецраді Д.05.01.03 при Одеському держуніверситеті ім. І. І. Мечнікова (1993–1995 рр.), у Науковій Раді НАН України з проблеми «Геологія та геоecологія морів і океанів», а також у Комісії з проблем Світового океану при Президії НАН України [3-6].

Олексій Юрійович — член Комісії НАН України з наукової спадщини академіка В. І. Вернадського, експерт INTAS, член консалтингової групи TACIS.

Окремо треба зупинитися на редакційній роботі О. Ю. Митропольського. Сьогодні він є членом редколегій «Геологічного журналу», «Морського гідрофізического журналу», «Морського екологического журналу», «Бюлетеня Українського Антарктичного центру», «Вісника Українського Будинку економічних та науково-технічних знань» та журналу «Геологія і корисні копалини Світового океану». В 2001 році за його ініціативою засновано новий науково-технічний журнал «Екологія довкілля та безпека життєдіяльності». Його співзасновниками виступили НАН України, товариство «Знання» України, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України та Міністерство екології та природних ресурсів України. Головним редактором було призначено Олексія Юрійовича. На превеликий жаль, за відсутності належного фінансування журнал проіснував всього 10 років [3–6].

Характеризуючи громадську діяльність О.Ю. Митропольського, перш за все відзначимо його активну громадську позицію. Все своє свідоме життя він не стоїть осторонь.

Після розпаду СРСР О. Ю. Митропольський разом з однодумцями заснував одну з перших в Україні добродійних організацій: Всеукраїнський Благодійний фонд «Геоєко — XXI століття». Основною своєю метою він ставив об'єднання зусиль вчених та широких кіл громадськості у справі покращення та нормалізації екологічної ситуації в державі. За роки існування фонду його активісти створили музей академіка АН УРСР В. Г. Бондарчука в с. Дешеші Житомирської області в сільській школі, де свого часу навчався Володимир Гаврилович Бондарчук. Згодом вони провели декілька літніх екологічних таборів на Бутовій горі для учнів школи ім. В. І. Вернадського смт Шишаки, постійно брали участь в усіх екологічних конференціях, що проводяться на території України, започаткували меморіальну серію «Забуті імена славетних синів України». В цій серії видані збірки «Геолог від Бога» (присвячена пам'яті професора С. А. Мороза.) та збірка пам'яті В. І. Скаржинського. Спільно з міжнародним фондом «Відродження» в напрямку програми «Інтеграція в українське суспільство кримсько-татарського народу, болгар, вірмен, греків, німців, які зазнали депортації», видано 2 томи навчального посібника проф. В. С. Крисаченка «Історія Криму в джерелах і документах», ч. I — «Античність і середньовіччя»; ч. II — «Кримське ханство». Своїми добрими справами фонд «Геоєко – XXI ст.» став відомим далеко за межами України [5-6].

Активну участь О. Ю. Митропольський брав в роботі товариства «Знання». Він був членом координаційно-проблемної ради з пропаганди науково-технічного прогресу, конкретної економіки та передового виробничого досвіду при правлінні товариства «Знання» України, заступником голови секції геології, геодезії, гірничої справи та геоекології.

Науковий доробок Олексія Юрійовича складає близько 400 друкованих праць, із яких 15 монографій, атласи тощо. Наукові дослідження О. Ю. Митропольського добре відомі за кордоном. Його праці опубліковані у багатьох російських виданнях, а також у США, Франції, Гвінеї, Туреччині, Болгарії. Він виступав із науковими доповідями на міжнародних симпозиумах та з'їздах у Москві та Санкт-Петербурзі, Ялті та Талліні, Стамбулі та Ізмірі, Нанті, Конакрі, Варні, Софії, Відні, Мішкольці, тощо.

Активність у науковій, педагогічній та громадській роботі не пройшла не поміченою з боку держави, НАН України та наукової спільноти. Доробок О. Ю. Митропольського в розвиток морських геологічних досліджень в Україні відзначений медалями — «За доблестный труд» (1970), «В память 1500-летия г. Киева» (1983), премією імені В. І. Вернадського АН УРСР (1985), почесними грамотами Президії НАН України

(1986, 2002), грамотою секретаріату по науці та дослідженням Гвінейської республіки (1987), Державною премією України в галузі науки і техніки (2000), премією імені М. І. Іванюти УНГА (2002). Йому присвоєне звання «Почесний розвідник надр України» (2002), нагороджено золотим нагрудним знаком «Спілки геологів України» та іменним геологічним молотком (2005).

За вклад у роботу Українського відділення Міжнародної Академії наук екології, безпеки людини та природи та в зв'язку з 65-річчям від дня народження його нагороджено грамотою та медаллю ім. Н. К. Рериха «За заслуги в області екології». Спілкою геологів України його нагороджено золотою медаллю «За заслуги» I ступеня (2007 р.). В 2007 р. Указом Президента України О.Ю. Митропольському присвоєно звання Заслужений діяч науки і техніки України. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України нагородило його почесним знаком «Петро Могила».

Висновок

Огляд різнобічної творчості вченого свідчить про те, що Олексій Юрійович Митропольський своєю довголітньою працею зробив великий внесок в розвиток своєї країни, в добробут свого народу, в розвиток раціонального використання мінеральних ресурсів, підготовку кваліфіцированих кадрів. Він гідно представляв і сьогодні продовжує представляти геологічну науку нашої держави на світовій арені. Його науково-педагогічна, організаційна та видавнича діяльність дає підставу вважати, що він займає чільне місце серед провідних фахівців у галузі морських геологічних досліджень в Україні та за її межами.

Список використаної літератури

1. *Київський літопис XXI століття*. Визначні імена та підприємства України. Рік 2003. Всеукраїнський збірник. — Київ: Вид. центр «МЕТР», 2004. — 624 с.
2. *Національна академія наук України: персональний склад*. 1918 — 2003 рр. — С. 148.
3. *Олексій Юрійович Митропольський* (до 60 річчя від дня народження) // *Геол. журнал*. — 2002. — № 2. — С. 150–151.
4. *Олексій Юрійович Митропольський*. Біобібліографія. / Відп. ред. П. Ф. Гожик. — Київ: Знання України, 2002. — 83 с.
5. *Олексій Юрійович Митропольський*. Біобібліографія / Уклад.

- С. М. Довбиш, С. Г. Половка: Відп. ред. П. Ф. Гожик. — Київ: Наукова думка, 2012. — 135 с.
6. Половка С. Г. Сто морських геологів України. — Київ-Умань: «Візаві», 2007. — 261 с.

Стаття надійшла до редакції 20.09.2012

С. Г. Половка, доктор геол. наук, доцент
Уманський госуд. педаг. університет ім. Павла Тычины,
кафедра общего землеведения и геологии,
ул. Садовая, 2, г. Умань, Черкасская обл., 20300, Украина

**АЛЕКСЕЙ ЮРЬЕВИЧ МИТРОПОЛЬСКИЙ — УЧЕНЫЙ,
ПЕДАГОГ И ОБЩЕСТВЕННЫЙ ДЕЯТЕЛЬ (к 70-летию со дня
рождения)**

Резюме

В статье дан исторический срез научных работ в области геологии океанов и морей, педагогической и общественной деятельности доктора геолого-минералогических наук, член-корреспондента НАН Украины, профессора Алексея Юрьевича Митропольского.

Ключевые слова: морская геология, геология океанов и морей, Митропольский А. Ю., Мировой океан.

S. P. Polovka

Uman State Pavlo Tychina Pedagogical University
Department of Geography and Ecology
2, Sadova St., Uman, Tcherkasy region, 20300, Ukraine

**ALEXEY YURIEVICH MITROPOLSKY — SCIENTIST, TEACHER
AND PUBLIC FIGURES (for the 70th anniversary of his birth)**

Summary

The article provides a historical section of the scientific developments in the field of geology of the oceans and seas, and pedagogical work of Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, corresponding member of National Academy of Sciences of Ukraine, Professor Alexey Yurevich Mitropolsky.

Key words: marine geology, geology of the oceans and seas, Mitropolsky A., oceans.